Uluslararası Sanat ve Estetik Dergisi
Yıl: 5, Sayı: 9, Aralık 2022, Sf: 163-176 | ISSN: 2667-4815
Yayına Geliş Tarihi: 30.11.2022 Yayınlanma Tarihi: 30.12.2022

ERKEN CUMHURİYET DÖNEMİ KÜLTÜR ve SANATINDA MİLLİ KİMLİK ARAYIŞLARI

Cem Genç[1] İsa Eliri[2]

Özet

Bir Ulusun gelişiminde sanatın ve sanat eğitiminin ne kadar önemli olduğunu anlatmadan önce toplumun temel yapı taşı olan bireyin kendisini keşfetme yolculuğunda, sanat eğitiminin katkısına değinmek ve bu hususta modern bir ülke inşa etmek amacıyla nice fedakarlıklarda bulunmuş, yeni bir ulusun oluşturulmasında kültürün ve sanatın öneminin farkına varmış büyük bir liderden, savaşlarla geçen uzun bir ömrün şekillendirdiği büyük bir devlet adamından, askeri bir dehadan Atatürk'ten bahsetmek önem arz etmektedir.

Beraberinde toplumun her kesiminde acı ve yıkıma yol açmış, savaşlarla dolu tarihsel bir sürecin yorgun düşürdüğü bir ulusa, Cumhuriyet'in ve devrimlerinin verdiği güç ile el ele vererek yeniden, daha güçlü biçimde ayağa kalkmış bir millette, ulusal devlet ve milli Sanat olgusunun varoluşuna vurgu yapmanın, yerinde olacağı düşünülmektedir.

Yapılan çalışmada, Cumhuriyet dönemi çağdaş sanat uygulamaları ve eğitim-öğretim programlarının, devletin destek ve kurumlararası çalışmalarının, bir ulusun yeniden güçlü bir devlet olma çabası içerisinde, izlenen projelerin betimsel araştırma yolu ile tartışmaya açılarak, erken Cumhuriyet dönemi sanat politikalarının ortaya konulması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Milli Sanat, Kültür-Sanat, Cumhuriyet, Atatürk ve Sanat

[1] Yüksek lisans öğencisi, Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Ana Bilim Dalı, gencleronurum@hotmail.com

[2] Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Ana Bilim Dalı, Resim Bölümü, ORCİD: 0000-0003- 3591-0648, isaeliri@hotmail.com

NATIONAL IDENTITY SEEKING IN EARLY REPUBLIC PERIOD CULTURE AND ART

Abstract

Before explaining how important art and art education are in the development of a nation, he made many sacrifices in order to mention the contribution of art education in the journey of self-discovery of the individual, who is the basic building block of society, and to build a modern country in this regard, and realized the importance of culture and art in the creation of a new nation. It is important to talk about Atatürk, a great leader, a great statesman shaped by a long life spent with wars, and a military genius.

Emphasizing the existence of the national state and national art phenomenon in a nation that has caused pain and destruction in every part of the society, and which has been exhausted by a historical process full of wars, in a nation that has stood up again, stronger by joining hands with the power of the Republic and its revolutions. is considered to be in place.

In this study, it is aimed to reveal the art policies of the early Republican period by discussing the Republican period contemporary art practices and education programs, the support and inter-institutional studies of the state, the projects followed in the effort of a nation to become a strong state again, through descriptive research.

Keywords: National Art, Culture-Art, Republic, Atatürk and Art

Giriş

Toplumu oluşturan en küçük yapı taşının insan olduğu düşünülürse, sanatı ifade ederken insanın duygu ve düşüncelerini, sevinç ve hüzünlerini, hayata dair algılarını ortaya koyarken, ifade biçimi olarak çizgisel, renksel ya da biçimsel yollu arayışlarla iç dünyasını betimlemiş olduğunu söylersek yanılmış olmayız (Düzce, 2015).

Bununla birlikte sanatın, insanın hayatı anlamlandırma, kendisini anlatma ve iletişim kurma ihtiyacına yönelik, evrensel bir dil ve anlatım biçimi olma özelliği taşıdığı düşünülebilir.

Bireye ait bilişsel özellikler, algılama becerisi, duygularını ifade edebilme ve hayal gücünü sanatsal biçimde aktarabilme yeterliliği, sanatın yapısal bütünlüğünü oluşturur. Bu özellikleri barındırmayan bir kavram sanat olamaz (Tunalı, 1993).

Sanat kavramı hakkında bir fikir sahibi olunması açısından yapılan girişin ardından, Atatürk'ün, Modern ve Çağdaş Türkiye Cumhuriyeti devletinin kurulması ve milli kimliğe sahip Türk resim sanatının oluşturulmasına dair izlemiş olduğu yol ve çalışmalara değinmek gerekebilir.

Görsel 1: Erken Cumhuriyet Dönemi Yetişkin Eğitimi. (Kaynak: https://www.tesadernegi.org/erken-cumhuriyet-doneminde-yetiskin-egitimi.html)

Cumhuriyet'in ilanının başlangıcıyla birlikte, kendisinden önceki devlet yönetim düzeninde ve toplumsal yapısında yenileşmeye gidilmesi öngörülmüştü. Yeni ve modern Türk devlet yapısının hayata geçirilmesi önem kazanmıştı. Bu amaçla ilan edilen Cumhuriyet rejimi ve inkılapların, toplumun kültür ve tarihsel birikimi ve Batı'daki modern gelişmelerle harmanlanması, kendi kimliğine odaklanmış bir ulus yapısı oluşturma düşüncesi, dönemin eğitim ve sanat politikasına zemin oluşturduğu görülmektedir.

İzlenecek politikanın toplumun yaşam biçiminin değiştirilmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmalarla, devlet desteği ve eğitim-öğretim projeleriyle mümkün olabileceğine dikkat çeken Atatürk, savaşlarla geçen bir tarihin yıpratıcı izlerinin yol açtığı olumsuzlukların, ekonomik sıkıntıların sebep olduğu yaşam zorluklarının, halk ve devlet birlikteliğiyle aşılabileceğini ön görmüştür. Bu amaçla "Türk kültürünü muasır medeniyet seviyesinin üzerine çıkarmak" fikrine vurgu yapmıştır (Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri).

Gelişime engel olabilecek her türlü sorununun ortadan kaldırılması, çağdaşlaşma sürecinde bireylerin daha güncel, uygun kurallarla ve eğitim kurumları aracılığıyla yetiştirilmesi, gelenekçi yapı ve modern çağ arasında köprü oluşturulması, kurulan yeni Cumhuriyet'in en öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır (Evcin, 2011).

Görsel 2. Müstakil Ressamlar ve Heykeltraşlar Birliği (1929-1942) (Kaynak: https://www.bursadabugun.com/galeri/haber/turkiye-de-resim-sanati-nin- gelisim-tarihi-15472/11.html)

Burada Atatürk'ün, Cumhuriyet rejiminin ilanıyla birlikte, çağdaşlaşmaya ve gelişmeye verdiği önem görülmekte, ayrıca sanattan modern Türk devletinin inşa edilmesi hususunda; Eski yaşam biçimi ve yönetim düzenine karşı, Cumhuriyet rejimi ve devrimlerin gücünü, bunun yanı sıra, sanatın kendisine has birleştirici ve onarıcı özelliğinden yararlanmak istediği görülmektedir (Kadir, 2021:156).

Sanatın dünyadaki gelişimine dair izlediği yola seyirci kalmak istemeyen Atatürk, Cumhuriyet'in ilanını takip eden yıllar içerisinde kültürel gelişime ve sanat eğitiminin dünyadaki modern şeklini kazanması yönündeki çalışmalarına hız vermiş, sanat eğitimi kurumlarının açılmasını, eskiyen ve savaş nedeniyle yıkılan kurumların yenilenmesini istenmiştir. Bu bağlamda sanat eğitimi görevini üstlenen sanatçıların sorunlarının dinlenmesi, eksiklerinin devlet yardımlarıyla giderilmesi hususunda çalışmalar yürütüldüğü varsayılmaktadır.

Sanat eğitiminin desteklenmesi ve geliştirilmesine yönelik yapılan çalışmaların başında, dönemin yetenekli gençlerinin ve dönemin ünlü ressamlarının sanat eğitimi almaları ve Batı'nın sanat alanında yaptığı gelişimlere tanıklık etmeleri amaçlanmış, yurtdışı gezileri düzenlenmiş, Türk resim sanatının bir dönem baskılar yüzünden ilerleme gösterememiş ve gelişememiş durumunun değiştirilmesi, eğitim

ve uygulama alanlarında alınacak kararlarla, yeni ve modern yapısına kavuşturmanın dönemin öncelikli fikri olduğu görülmektedir.

Bu amaç doğrultusunda yapılacak çalışmaların, devletin sanata ve sanatçılara destek vermesinin yanında (ekonomik yardım ve kültürel eğitim programları, vs..), resim sanatının kendisine has bir milli kimlik oluşturması, ardından sanat eğitimi alanındaki eğitim-öğretim programlarının kullanılması gibi öncelikli programların uygulamaya geçirilmesiyle mümkün olabileceği ön görülmüştür.

Eğitim alanında alınan kararların hayata geçirilmesi, geçmişinde köklü bir kültürel mirasa ve güçlü bir ulus tarihine sahip Türk milletinin, Cumhuriyet öncesi gelenekçi özelliğe sahip kurumlarının yenilenmesi amacıyla geliştirilen uygulamalara, beraberinde modern ve çağdaş dünya ülkelerinin gerisinde kalmama fikrine eğitimde izlenecek uygulamaların güncellenmesine, yeni ve güçlü Türk devleti kurma yolunda ciddi adımlar atılmasına bağlı olduğu anlaşılmıştır (Altıntaş, 1998).

Evrensellik düşüncesinden yola çıkarak, ulusal ve milli sanat fikrinin hayata geçirilmesi hususunda, Cumhuriyet'in ilanıyla, yeni kimliğini kazanma sürecinde olan toplumun değişmeye başlayan yaşam biçimi ve farklılaşan dil özellikleriyle birlikte, sanat eğitimini geliştirme çalışmalarında yapılan devrimlerden ve Cumhuriyet rejiminin yenilikçi ışığından yararlanılmıştır (Başbuğ, 2009).

Cumhuriyet'in ilanından önce ve ardından gelen dönemde, Türk resim sanatının güçlü bir gelişim gösterdiği görülmüştür (Altınkurt., 2015).

Devletin uyguladığı programlar, sanata ve sanatçıya verdiği destekler, sanatçıların eser üretmelerine teşvik amacıyla verilmiş, sanat eğitimi verilmesi düşünülen kurum ve kuruluşlar yine devlet kültür ve sanat politikası gereği yenilenmiştir (Bulut ve Düzce, 2019).

Yenilenen eğitim kurumları programlarında yürütülecek sanat eğitimi ile amaçlanan, hayata dair estetik bir bakış açısı kazanan, çevresine karşı duyarlı, herhangi bir konu hakkında bilgi sahibi olabilen, kendi duygu ve düşüncelerini ortaya koyabilme becerisi geliştirmiş ve eleştiri yapabilme özelliği kazanmış bireyler yetiştirmektir (Düzce, 2015).

Sanat eğitiminin kurumsallaştırılmasına yönelik çalışmaların başında, güzel sanatlar akademileri kurulması gelmektedir (Altınkurt, 2015).

Eğitimin zenginleştirilmesi amacıyla yapılan çalışmaların ve düzenlemelerin, eğitim programlarına yansıtıldığı görülmektedir. Devlet kurumlarının sanata olan desteğiyle biçimlenen kültür-sanat politikasının amaçları;

- Ulusal bir sanat yaratma,
- Ulusal olan sanatın yeni, modern çağdaş olmasını sağlama,
- Ulusal çağdaş sanatının oluşmasında güzel sanatlar eğitimine yön verme şeklinde ifade edilebilir (Yaman, 1994:156).

Atatürk, güzel sanatlar eğitiminin toplumun kültürel gelişimine yönelik uygulanacak program alanında önemli bir adım olduğuna değinmiş, sanat eğitimine önem verilmesinin milli kimliğin ve tarihin anlaşılmasında ne denli önemli olduğunu şu sözüyle vurgulamıştır.

"Yüksek bir insan topluluğu olan Türk Milleti'nin tarihi bir özelliği de, güzel sanatları sevmek ve onda yükselmektir" (M. Kemal Atatürk).

Ayrıca sanat ve tarihi bir ulusun temel değeri olarak görmüş, sanatın tarihten beslenmesinin kendi milli oluşumunu destekleyeceğine değinmiştir.

"Atatürk, güzel sanatları, Türk ulusunun tarihi bir özelliği olarak görüyor, sanatın yaşamsal özelliğe sahip olduğunu vurgulayarak, ulusal bir ülkü şeklinde nitelendiriyordu. Bu arada sanatçıların işleyecekleri konular için bitmez tükenmez millî sanat hazinelerine yakın ve uzak tarihimize dönemlerine işaret ediyordu" (Öztoprak, 2003).

Milli bilince ve zengin tarihi mirasa sahip bir ulusun gelişmesi yolunda, yapılan eğitim programlarına ek olarak, savaş nedeniyle yurt dışından ülkemize sığınan yabancı sanatçıların bilgi ve becerilerinin, Türk gelenek ve görenekleriyle, yöresel motiflerle harmanlanması, milli sanat oluşturma fikrinin inşasında atılan önemli eğitim adımlarındandır (Altuner, 2007).

Bu yönde izlenen çalışmaların ışığında oluşturulması düşünülen yeni ve ulusal Türk resminin, kendisinden önceki yapıdan farklı olarak tarihsel bilinçle ve batının güncel çalışmalarından feyz alınarak inşa edilmesinin önemli olduğu öngörülmüştür.

Görsel 3. Sanayi-i Nefise Mektebi, (1 Ocak 1882), bugünkü Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi (Kaynak: https://twitter.com/Seda_Ozen/status/823978590534565888/photo/1)

Yeni sanat yapısının Türk kültürü ve zengin tarihine bağlı olması, Batı'nın sanat alanında yaptığı gelişimlerle birleştirilerek yeni halini alması, milli ve ulusal Türk resim sanatı oluşturulmasında önem taşımış, sanatın ve sanatçıların uygun üretim ortamında eğitim yapmaları amacıyla kurumların birleştirilmesi düşünülmüş, çalışmaların denetlenmesi ve takip edilmesi görevi, Atatürk'ün emri ile dönemin sanat eğitim kurumu Güzel Sanatlar Akademisi'ne bırakılmış, yurtdışı ve yurt genelinde gidilmesi düşünülen sanat eğitim gezilerine gönderilmesi amacıyla sanatçı ve gençlerin seçilmesi, yine dönemin sanat eğitimi kurumlarına öncülük eden akademiye verilmiştir (Düzce, 2015b).

Akademinin yetkisi altında uygulanan eğitim programlarına ek olarak, dönemin sanatçılarının da öğretmenlik görevini üstlenmeleri düşünülmüştür.

Sanat alanında yapılan yenilik ve projeler doğrultusunda Atatürk'ün eğitim ve öğretimin yaygınlaştırılmasına yönelik destek verilmesi ve halkın yapılacak çalışmalardan yararlanması amacıyla; sanat eğitimi alanında yapılan programlarda yurtdışı gezilerine yer verilmesi ve hali hazırda uygulanan eğitim çalışmalarının batılı sanat yapısıyla harmanlanması fikri, düzenlenen sergiler, konferans ve öğrencilere ücretsiz eğitimlerinin verilmesi devletin sanata verdiği desteği göstermektedir (Başbuğ, 2009).

Ayrıca, eğitim alanında yapılan reformlarla birlikte, sanat eğitimi verilen kurumlar yenilenmiş, sayıları arttırılmış, dönemin ressamları devletin maddi ve manevi desteğini almış, resim eğitimi veren öğretmenlerin yetiştirilmesi sağlanmış ve eğitim çalışmalarından halkın her kesiminin yararlanması sağlanmıştır (Düzce, 2015).

Görsel 4. Musiki Muallim Mektebi Öğrencileri (Fotoğraflarla Türkiye Albümü, 1934) (Kaynak: https://www.sanattanyansimalar.com/erken-cumhuriyet-doneminin-medar-i-iftihari/5086/)

Milli ve ulusal sanat fikrinin, Cumhuriyet'in beraberinde getirmiş olduğu devrimler ışığında eğitim uygulamalarına dönüştürülmesi, dönemin sanat eğitimi politikalarına verilen önemi göstermektedir.

"*Osmanlı döneminde başlayan ve batılılaşmanın bir göstergesi olarak kabul edilen sanatta Batılılaşma hareketi, Cumhuriyet döneminde tüm sanat alanlarını kapsayacak şekilde geliştirilmiş ve sanatsal üretim ve halka sunumunun tüm aşamalarının Batılı bir yapıya dönüştürülmesi için etkin politikalar uygulanmıştır"* (Papila, 2012).

Milli sanat oluşturulmasına yönelik olarak oluşturulan eğitim uygulamalarında, Batı resim ve sanat alanlarında yapılan gelişmelerden yararlanılması, toplumda ve dönemin yazarlarının makalelerinde Batı'ya özenme olarak yansımış; "Batılılaşma" kavramı ve fikri, dönemin sanat yazarları ve düşünürleri arasında daha çok "taklitçilik" gibi düşünülmüş, sanat üretimi sürecinde Türk resim sanatının yapısal sorunlar içerdiği görülmüştür (Öztürk, 2013).

Taklitsellik vurgusundan kastın, dönemin alışıla gelmiş yaşam şartlarının ve uygulanan eğitim uygulamalarının, Batı'nın yaşam tarzından etkilenileceği korkusuyla ilgili olduğu varsayılmaktadır.

Geleneklerimizin ve tarihi öğelerimizin yansıtılması yönünde biçimsellikten öteye geçilemediği görülmüş, örnek alınan Batı'da ki sanatsal yapıya yabancı kalındığı ifade edilmiş ve sahip olunan kendi üslup, teknik ve özgün özellikler bağlamı içerisinde Türk resminin değerlendirilmesinin doğru olacağı ifade edilmiştir (Sönmez, 1988).

Eserlerde gözlemlenen teknik eksikliklerin yapısal bir sorun olduğuna, asıl odaklanılması gerekenin sanatçının çalışmalarında özgün ve farklı anlatım becerisi gösterebilmesinin önemine dikkat çekilmiştir.

Avrupa'nın sanat eğitimi alanında ki gelişmeleri örnek alınmış ancak, uygulanması düşünülen eğitim programlarının yapısında ve ortaya çıkacak eserlerin biçim, konu ve teknik açıdan "biçimsel taklitçilik" çıkmazından sıyrılarak özgün ve farklı eserler üretilmesi dönemin öncelikli fikri olmuştur (Giray, 2000).

Bu doğrultuda sanat eğitimi kurumlarının ve gezi projelerinin amacının sanat taklitçiliği olmadığı, sanat eğitiminin modern ve çağdaş medeniyetler seviyesine çıkarılması amacı taşıdığı, bu amaçla birlikte milli ve ulusal, Türk resim sanatı oluşturma çabalarının karşılıklı kültürel ve sanatsal alışveriş ile mümkün olabileceği öngörülmüş, bu ayrıştırmanın ardından Türk kültürünün izlerini taşıyan, yöresel motifler, toplumsal yapının izdüşümleri ve Anadolu'nun kültürel halk motiflerinin, batının resim sanatı alanında göstermiş olduğu gelişim ve tekniklerle sentezinin ortaya konulmasının milli Türk resmi oluşturmada etkili bir yol olduğu görülmüştür.

Görsel 5. Atatürk, Ankara'da sergide heykel incelerken, 1934. (Kaynak: https://isteataturk.com/Kronolojik/Tarih/1934/11/10/Ataturk-Ankara-Sergi-Evinde-Yerli-Mallari-Sergisinde-gezerken-bir-heykeli-inceliyor-10111934/1)

Sanat eğitimi sürecinin başlangıç ayağını, Türk kültürünü korumak, Türk gelenek ve göreneklere öncelik vermek oluşturmuştur (Özyiğit, 2012).

Batı'nın sanata dair yaptığı çalışmaların gözlenmesi ve öğrenilmesi ilk sırayı alırken, yetenekli gençlerin ve dönemin ünlü ressamlarının ve sanatçılarının resim eğitimi almaları, sanata dair gelişmeleri yerinde gözlemlemeleri ardından gelen ikinci husus olmuş, sonrasında ülkeye dönüş yapan sanatçı ve gençlerin, yurt genelinde eğitim kurumlarında aldıkları eğitimi uygulamaya koymaları düşünülmüştür.

Eğitim ve öğretimin uygulama programları yenilenmiş, toplumun yaşayışı ve sanatı algılayışı farklılaşmış, sanat eğitimi alanında katı kurallar yıkılmıştır (Düzce, 2015). Bu yenileşme ile yeni çağdaş bir dilin ortaya çıktığı söylenebilir.

Ülkemizde Batı'nın etkisi ile biçimlendirilmiş olan resim sanatı eğitiminin, Cumhuriyet'in kültürel ve biçimsel yapısı ile bütünleşmesinin sağlanabilmesi açısından güncellenen yeni sanat eğitimi kurumlarının ve uygulanacak olan programların yanında, sanata gönül vermiş bağımsız oluşum ve grupların da katılımının Türk Resim Sanatının gelişiminde çıkılan yolda etkili olduğu görülmüştür.

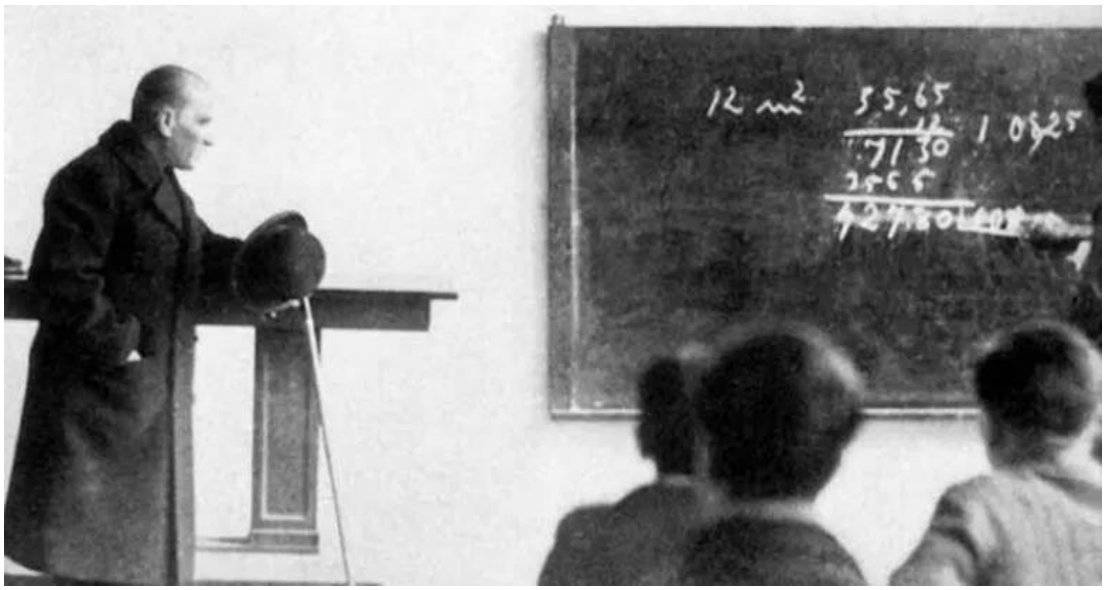
Daha özgür ve rahat düşünce ve çalışma ortamı ile, gerçekleştirilmek istenen sanat, toplumun öteki alanlarıyla bağlantılı ve ilişkili bağımsız bir alandır. Sanatın,

estetik yönü sanat eğitimi sürecinde değişmez temel yapıdır ve toplumsal sorumluluğu vardır (Larry, 2004).

Ortaya koyduğu çalışmaların temelinde kültür ve sanat ne denli önemli olduğuna değinen Atatürk'ün milli sanat oluşumunun yanına ulusal kimlik ve kültürü de koyduğu görülmektedir. Bu bağlamda kültürüne, sanatına ve tarihine yani öz benliğine sahip çıkmanın önemini şu sözleriyle ifade etmektedir.

"*Dünyanın bize saygı göstermesini istiyorsak, öncelikle bizim, kendi benliğimize ve ulusumuza, bu saygıyı duygu, düşünce ve eylem olarak, davranış ve hareketlerimizle göstermemiz gerekir*"

Milli değerler doğrultusunda bir önemli husus da, "Türk toplumunun kültürel, toplumsal olarak geçmişini geleceğe taşıyacak yapılara ihtiyaç duyulduğudur" (Utkuluer, 2012). Utkuluer' in belirttiği nokta, eğitim ve öğretim kurumlarının açılmasının ve geliştirilmesinin ne kadar önemli olduğudur.

Görsel 6. Atatürk'ün okuma ve yazma eğitimi veren kurumlara ziyareti. (Kaynak: https://www.sozcu.com.tr/egitim/ataturkun-egitime-verdigi-onem-2.html)

Bu şekilde sahip olunan değerlerin nesillere aktarılması ve dünyaya tanıtılabilmesi mümkün olabilecektir. Atatürk'ün Cumhuriyet'in ilanı ile yapmış olduğu yeniliklerin belki de en önemlisi kültür alanında yapılan çalışmalardı. Osmanlı döneminde Türk tarihine ve eserlerine yönelik yazılmış herhangi bir kaynağa rastlamak mümkün değildi. Bu sebeple, "*Atatürk eğitim reformu içinde Türk tarihi ve kültürü araştırmalarını ön plana koymuştu*" (Çığ, 1996).

Bir devletin tarihine verilen değer, sahip olduğu kültürün ve mirasın gelecek nesillere aktarılması hususunda çok önemli bir yere sahiptir.

Bu bağlamda yapılan reformların toplumların gelişimlerine yönelik yenilenme ve gelişme adımları olduğu söylenebilir. Bu gelişmelerle birlikte, batıdan örnek alınmak istenilen teknolojik gelişmelere dair örneklemelerle başlamış beraberinde,

kültürel ve toplumsal yaşayış tarzından da etkilenildiği bu yenileşmenin halkın toplumsal yaşayışının her alanında benimsendiği görülmüştür.

Hem milli kültürümüzün tarihsel başarı havuzunda ne kadar derin bir yere sahip olduğuna, hem de Türk kültür mirasının yadsınamaz zenginliğine değinilmiş, Cumhuriyet rejimiyle birlikte yeni ve çağdaş yaşam biçiminin benimsenmesinin önemi bir kez daha vurgulanmıştır.

Böylelikle Türk milli birlik ve beraberlik duruşunun öneminin yanı sıra, sanat ve kültür alanında yapılması düşünülen projelerin, halkın yaşam düzeyinin kalitesine katkısı bir kez daha ortaya konulmuş, milli değerlere sahip sanat oluşturma fikri altında, devletin kültür ve sanat politikasının önemi; devletin ulusal sanat oluşturması, geleneksel ve milli sanat yapısının, çağdaşlaşması ve modern yapı oluşturması ve bu çalışmaların yürütülmesinde en önemli görevin güzel sanatlar eğitimi alanında yapılacak düzenlemeler ve programlarla mümkün olabileceği görülmektedir.

Mustafa Kemal Atatürk, bir ulusu ulus yapan en önemli değerlerin başında kültürün geldiğine dikkat çekerek, kültürün gelişmesindeki en önemli unsurun güzel sanatlara verilen değerle ilişkili olduğunu söylemiştir. Bu nedenle de sanat eğitimine ve vasıflı sanatçı yetiştirilmesine önem vermiştir.

Sanata vermiş olduğu önemi her fırsatta ifade eden Atatürk tarafından, bir ulus devleti inşa etmenin, onu kültürel değerler ışığında, sanat eserleri üretimi ve halkının ekonomik refahı ile anlaşılabileceği savunulmuştur.

Milli resim sanatı ve ulusal nitelikte kültür bütünlüğü ilkesinden yola çıkarak, sanat eğitimi ve kültürel gelişim düşüncesinin güçlü bir şekilde programlanmasının, Cumhuriyet'in ilanı ile hayata geçirilmesinin önemi üzerinde durulmuştur.

Halkın yeniden birlik ve beraberliğinin sağlanmasına ve yaşam koşullarının iyileştirilmesine öncelik verilmiş, bu süreçte ortaya konulacak olan projelerin kapsamının, Türk kültür ve sanatı başlıkları altında ilerlemesi sağlanmıştır.

Bu temelden yola çıkarak oluşturulacak sanat eğitim programlarının; geliştirilmesi, kültürel kimliğimizin bize özgün yapısı örnek alınarak, resim sanatımızın ve sanat eğitim programlarımızın da kendi değerlerimizle bezenmiş, özgün nitelikte, milli kimliğimizin, tarihsel başarılarımızın yansıması gerekmektedir.

Güzel sanatlar alanında yapılan düzenlemelerin ve yenilikler ışığında sanatçıların üretimleri desteklenmiş, uygun sanat ortamları sağlanması amacıyla devlet kurumları görevlendirilmiş, bu vesileyle sanat ve kültürel gelişim anlamında yapılan yeniliklerle birçok sanat dalı eğitim kurumlarının kapsam bünyesine geçirilmiştir (Evcin, 2011).

Sonuç

Kültürün yapısal zenginliğinin, toplumun gelişmesinde çok önemli bir olgu olduğunun ve bu olgunun sanat eğitimi ve sanatın biçimlendirici ve düzeltici özünün yaşamın her alanına dahil edilmesi ile mümkün olduğu ön görülmüştür.

Atatürk'ün, sanat ve kültür üzerinde bu denli çok durmasının asıl amacının toplum ve ulus-millet yapısının, gelişmiş medeniyetlerin yanında yer almasını ve yaşam kalitesini üst düzeye taşıma arzusunun ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır. Toplumun gelişmesinde okuma ve yazma oranını arttırmak, halkın yaşam statüsünü yükseltmek ve bununla beraber kültürel yapısının zenginleşmesini sağlanmak önem kazandığı görülmektedir.

Türk kültürünün sahip olduğu zengin kültür ve sanat eserlerinin de korunması, geliştirilmesi ve toplumun çağdaş ve modern düzeye taşınması hedeflenmeli, milli-ulusal kimlik oluşturma çalışmaları Atatürk'ün muasır medeniyetler seviyesine ulaşma arzusu, Türk kültür ve sanatının gelişmesi ve bu amaçla kurulan kurum ve uygulanan programlar geliştirilmeli, Cumhuriyet Dönemi Kültür ve Sanatında Milli resim sanatının kimlik arayışına dair izlenen politikalar günümüzde genişletilerek devamlılığının sağlanması önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

Adajıan, T., (2020). "*The Dafinition of Art*". Stanford Encyclopedia of Philosophy.

Altıntaş, E. (1998). "*Atatürk'ün Çağdaş Eğitim Anlayışı ve Liderliği*". Erdem, Y.11, S.32, s.339-346.

Altuner, H., (2007). "*Türkiye'de Sanat Tarihi ve Cumhuriyet'ten Günümüze Sanat Tarihi Eğitimi*" Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Y.6, S.2, s.79-90.

Aslanapa, O. (1987). "*Atatürk'ün Kültür ve Sanat Faaliyetler*". Erdem, Y.2, S.6, s.741-748.

Atalay, C. M. ve Abatay, D., (2021). "*Gelenek Kavramı ve Çağdaş Türk Resim Sanatçılarının Eserleri Bağlamında Bir İnceleme*", dergipark, 2164936

Altınkurt, L. (2005), "*Türkiye'de Sanat Eğitiminin Gelişimi*", Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, S.12

Başbuğ, F., (2009). "*1914 Çallı Kuşağı'nın Türk Resim Sanatı ve Eğitimine Etkisi"*, Doktora Tezi, Konya

Başbuğ, F., (2009). "*1914 Çallı Kuşağı'nın Türk Resim Sanatı ve Eğitimine Etkisi"*, Doktora Tezi, Konya

Berk, M., (2010). "*(1938-1943) Yurt Gezileri ve Resim Sanatına Yansımaları*", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Bulut ve Düzce, (2019). "*Cumhuriyet Dönemi (1923-1950) Türk Eğitim Sistemi İçinde Resim Sanatı ve Resim Dersleri*", İstanbul: Mutlu Basım Yayın

Çığ, İ. M. (1996). "*Atatürk ve Türkiye'de Arkeoloji*", C. 9, S.26, s.621-628

Dalkıran, A., (2020). "*Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Resminde Okuma Yazma Seferberliğine Dair Yansımalar*", Journal of Interdisciplinnary and Intercultural Art, e-ISSN:2548-0634, C.5, S.11

Düzce, S., (2015). "*1923-1950 Yılları Arasındaki Türk Resim Sanatının Günümüz Resim Sanatı Eğitimine Etkisi ve Ortaöğretim Kurumlarındaki Resim Derslerine Yansıması*", Yüksek Lisans Tezi

Evcin, E., (2011). "*Atatürk'ün Güzel Sanatlara ve Sanatçılara Bakışı*", Atatürk Yolu Dergisi, s.12

Giray, K., (2000). "*Türkiye İş Bankası Resim Koleksiyonu"*, İstanbul.

Kadir, F., (2021). "*Erken Cumhuriyet Döneminde Öncü Kadın Ressamların Türk Resim Sanatına Katkısı*", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Karslı, Ö., *(*2018). "*Cumhuriyet Dönemi Türk Düşüncesinde Milli Sanat/Yerel Estetik Arayışları*", S.38 Cilt:0

Larry, S., (2004). "*Sanatın İcadı Bir Kültür Tarihi*", (Çev. İsmail Türkmen), İstanbul: Ayrıntı Yayınları

Necmi, S., (1988). ''*Türk Resminde Yapı Sorunu*,'' Sanat Çevresi**,** Kurtiş Ofset, İstanbul

Özkaya, Y., (1998). "*Cumhuriyet'in İlanı ve Rejim Olarak Eğitime Katkıları*", C.11, S.31, s.197-207.

Özsezgin, K., (1981). "*Sanat Üzerine Yazılar*", İstanbul: Cumalı Sanat Galerisi Yayını

Öztoprak, L. (2003). "*Atatürk, Sanat, Sanatçı ve Resim*". Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi S.19, s. 731-736

Öztürk, A., (2013). "*Cumhuriyet Sonrası Türk Resim Sanatının Gelişimi, Yapısal ve Kurumsal Sorunları*", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

Özyiğit, H., (2012). "*1830-1920 Yılları Arasında Süreli Yayınlarda Türk Resim Sanatı Eleştirisi"*, Doktora Tezi, Ankara

Utkuluer, H. (2012). "*Cumhuriyet Döneminde Müzeye Çevrilen İstanbul Sarayları*", Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Papila, A., (2012). "*Cumhuriyet Döneminin Türk Kimliğinin, Cumhuriyet İdeolojisinin Oluştuğu (1923-1950) Yılları Arasında Üretilen Resimler Üzerinden Analizi*", Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 2012 Y.16, S.1, s.151-168.

Şen, Z., (2017). "*Türk Çağdaşlaşma Hareketinde (Cumhuriyet Döneminde) Gerçekleştirilen Atılımlar*", ABMYO Dergisi, S.45, s.147-163

TBMM Zabıt Ceridesi, (1935). C.4, s.10

Tunalı, İ., (1993). "*Marxist Estetik*", İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi

Yaman, Y. Z., (1996). "*Modernizmin Siyasal İdeolojik Söylemi Olarak Resimde Köylü-Çiftçi İzleği*". İstanbul: Türkiye'de Sanat- Plastik Sanatlar Dergisi, Y.22, s.29–37

Yaman, Y. Z. (1994). "*Kültür ve Sanat Ortamı: Kültürün Gelişiminde Sanat Öncülüğü*", Ankara: Hacettepe Yayınları

Yücel, H. A., (1965). "*Birinci Devlet Resim ve Heykel Sergisi Açılış Nutku*", Ankara: Sanat ve Sanatçılar Aylık Plastik Sanatlar Dergisi, S.6, Y.1